

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

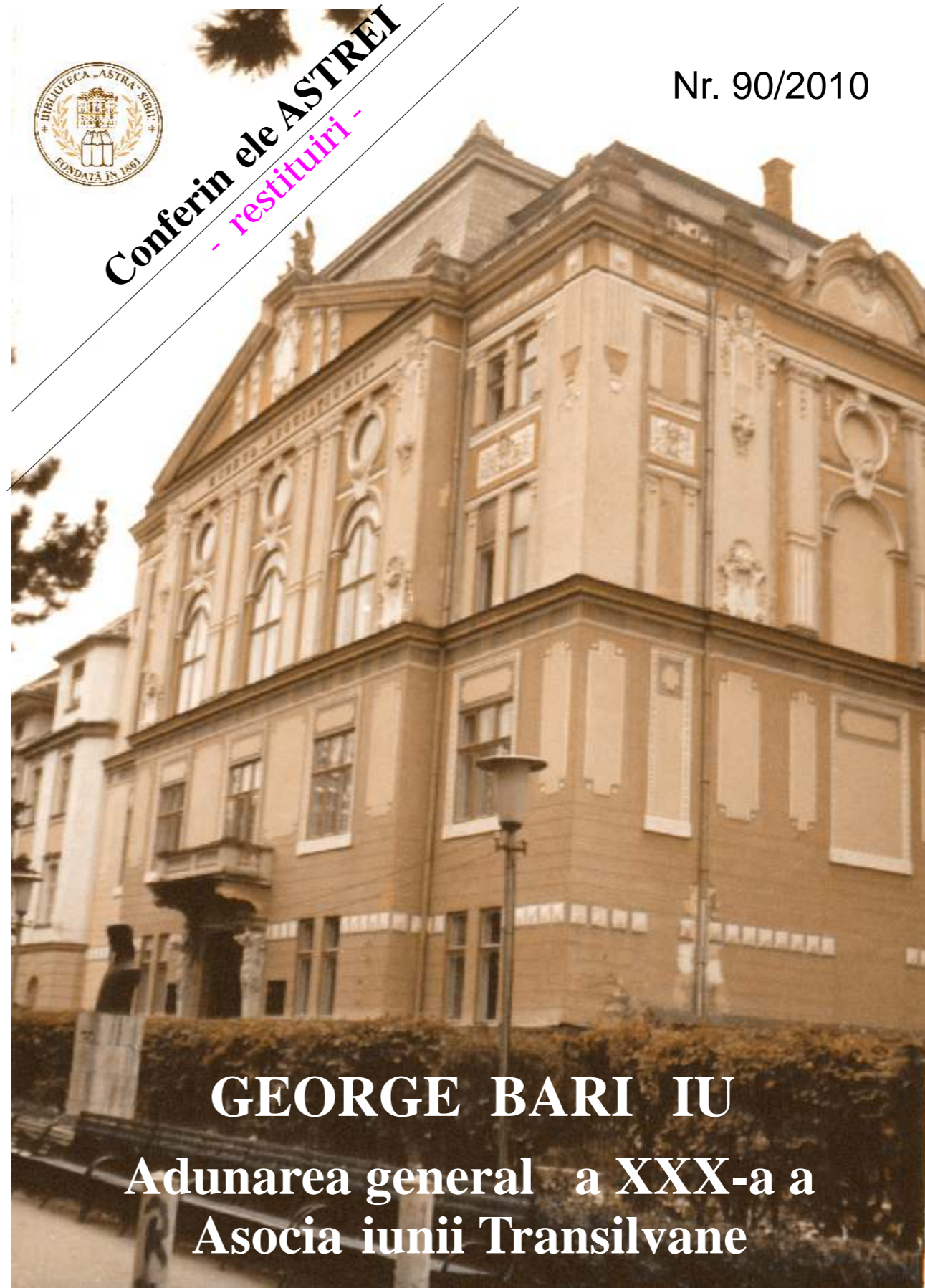

Foto: Daniela Rusu

Conferințele ASTREI
- restituiri -

Nr. 90/2010

GEORGE BARI IU
Adunarea generală a XXX-a a
Asociației iunii Transilvane

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

GEORGE BARIȚIU: *Adunarea generală a XXX-a a
Asociațiunii transilvane*

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Delia **Brătuianu**

Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

GEORGE BARITIU
(1812-1893)

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15

George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri’a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înfiiințarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret - Atanasie Marian Marienescu –</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică</i>	66
Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918</i>	67

Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Trasnilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale</i>	87
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România</i>	88
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii transilvane</i>	90

GEORGE BARIȚIU

DISCURSŪ PRESIDIALŪ

*cu care s'a deschisŭ adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii
transilvane ținută în Hațegŭ în zilele din 16 și 17 Augustŭ n. 1891**

Din tóte drepturile acordate Asociațiunii nóstre prin prea înalta aprobare din 6 Septembre 1861 a statutelorŭ ei, este unulŭ din cele mai prețioase dreptulŭ cuprinsŭ în §. 21, în puterea căruia « timpulŭ și loculŭ adunării generale ordinare pentru cea mai de aprópe sesiune se defige prin adunarea precedentă ». Cu unŭ anŭ mai înainte de acea prea înaltă și binevoitoare decisiune venise dela guvernulŭ centralŭ alŭ Maiestății Sale unŭ decretŭ ministerialŭ, cu care se comitea guvernulŭ provincialŭ, ca se convóce o comisiune filologică compusă din bărbați români, căroră să le comunice scopulŭ convocării și alŭ compunerei sale, care era ca: « atătŭ din punctŭ de vedere alŭ tipăririi cărțilorŭ scolastice române, cu litere latine, câtŭ și din alŭ întroducerii limbei române în dicasterii » să se afle unŭ metodŭ de ortografiă câtŭ se póte mai ușorŭ și mai corespunzeturŭ geniulŭ limbei române.

Comisiunea compusă din optŭ membrii convocată la Sibiiŭ pe 2 Octombre 1860 a lucratŭ în 6 zile cu zelŭ și devotămêntŭ. După ce însă 176 bărbați români cu trei archierei în frunte ceruseră încă din 10 Maiŭ 1860 concesiune pentru înființarea unei societăți științifice literare și de cultură pentru poporulŭ românŭ, zisa comisiune de 8 membrii, observândŭ binevoitoare intențiuni ale guvernulŭ din acelea zile, se folosí de ocaziune ca să róge și ea din partea sa pe guvernulŭ Maiestății Sale pentru concesiunea cerută spre a se înființa dorita Asociațiune.

* Textul păstrează ortografia vremii.

8 Conferințele Bibliotecii ASTRA

Așa, pe căile sus arătate am ajuns noi ca să ne bucurăm de această societate a noastră, care pe lângă ce 'și are și scaunul său fix și stabil, este totodată și ambulantă, în câtă adecă – 'și poate țânea adunările sale dintr'un an în altul în diverse regiuni ale țerei, pe unde este chemat, căci nechiămată ea află sub demnitatea sa de a se mișca din loc. Se pare însă, că familiile noastre dotate dela Dzeu cu simț mai practic, precum și mai multe comune s'au convins mai preste tot despre importanța suscitului §. 21 ca și cum prin acela Majestatea Sa apostolică ar fi voit să zică romanilor: Voi ve lăudați că aveți o limbă latină, care ar putea sta alături cu alte limbi înaintate, cum și că doriți să înaintați în științe, în arte și în toate ramurile culturii adevărate, eară de cea spurcă și falsă ve știți apăra. Eacă Eu ve permit ca să umblați pe picioarele vóstre, să ve cultivați voi în de voi.

Comitetul Dvóstră își dă sama în fie-care an de progresele mai mari sau mai mici, care se observă în demersul Asociațiunii noastre. Membrii acestei societăți știu între altele, că densa în lipsa cea mare ce se simțise atât de inteligența superioară (juriști, medici, ingineri, profesori gimnaziali, agronomi, silvicultori) în cei de înainte 20 de ani împărțise până în 1881 fl. 29.581 la 120 de studenți; 4910 fl. La 273 învățăcei de meserii; 3400 fl. la școlile lipsite, 601 fl. în premii literare; preste această cele două espositiuni de încurajare, una la Brașov din 1862, alta la Sibiu din 1881 au costat pe membri și pe exponenți preste 20 de mii fl., modestul organ al Asociațiunii « Transilvania » care ' i servise totodată de magazin pentru o sumă de documente istorice și pentru multe disertațiuni literare și științifice foarte prețioase a costat și ea câteva mii.

Dela 1881 încóce se poate produce una altă serie și grupă de cifre în sute și mii, date totu numai cu scop de a înainta cultura la poporul român, până la suma considerabilă de preste 70 mii florini dedicați educațiunii sexului

femeescă în școlă și în internat, ceea-ce nu se mai putea trăgăna cu nici un preț, decât numai cu risicu de a remănea noi între toate popoarele monarchiei de batjocura altora și de a provoca compătimirea românilor din țera vecină.

Se pôte că sumele întrate și eșite dela cassa Asociațiunei noastre în acesti treizeci de ani trecuți unor membri li se voru părea considerabile, mai alesă dacă s'aru adauge la acelea și celelalte sume dedicate spre aceleași scopuri de cătră unele despărțeminte spre mare lauda a lor. Din partea mea avându totudeauna înaintea ochilor nenumăratele lipse și trebuințe de institute de cultură, nici dacă ni saru presenta toate acelea sume întreit mai mară ca întrate și ca eșite, nici decum nu le-ași numi considerabile.

Un fond siguru de un milion, cu venitu fixu de 50 mi este suma cea mai mică, care aru trebui să o avem la societatea noastră și acesta încă numai așa, dacă s'aru înmulți și averile clerurilor române celu puțin cu câte un fond de un milion pentru fiecare diecesă și arhidiecesă.

Puține sunt până acum fondurile Asociațiunii noastre care până astăzi nu facu nici două sute de mi; după mine însă pre lângă acelea fonduri în bani și în case avem un altu capital, cu carele nu se pôte compara totă acea avere materială, eară acelu capital stă în aceste conveniri frățesci ale noastre, întru care bătrâni și tineri, cărturari și poporu, bogați și săraci se apropie unii de alții din diverse regiuni ale țerei, își comunică ideile; familii cu familii facu cunoscințe în mai multe casuri pentru totă viața; agricultorii au ocașune de a face experințe economice și mulți alți învață dintru o convenire precum este și acesta, mai mult decât dintr'o carte voluminosă; în fine chiar durerile și suferințele noastre comune aflându-ne mai mulți la un loc și încălzindu-ne sufletesce unii de alții, ni se pară mai puțin simțite, mai alinate.

Pentruca în anul acesta să ne putem bucura de toate mai înainte atinsele folose spirituali avem domnilor membri să mulțămim frățesci

învitări venite nouă în anul trecut la adunarea din S.Reghin, care consimțise cu bucuria atât mai mare, cu cât ne era cunoscut la toți că aveam se venim într'un district, în care vulturul Romei se înfipsea mai întâi pe pământul Daciei și în capitala ei, pe care înșii Dacii în cea din urmă resbunare a lor o dedaseră flacărilor, pentruca după aceea optimus Princeps se înalțe în locul unui oraș de lemn o capitală în stilul Romei, în cât urmele aceleia se i se mai cunoscă încă și după 1786 de ani în mânia tuturor Vandalismelor fără număr și fără nume, câte au trecut preste acesta țără și preste poporul nostru. Am venit acum a doua oră la Hațeg după un period de ani 27 încă și din punct de vedere curat științific și etnografic.

În cele mai multe părți ale Transilvaniei se află urme ale domniei române până sus în Silvania la Limes dacicus și până în fundul secuimei, dar bogăția cea mai mare de anticități române este constatată de către toți arheologii în comitatul acesta și în alu Albei inferioare.

Sunt aproape 400 de ani, când bărbați din alte țări ale Europei deprinși a studia pe auctori clasici ai Greciei și ai Romei, veniseră la idea ca să ia în ajutorul studiului lor nu numai cărțile scrise, ci și pe martorii cei muți ai faptelor, adică monumentele aflate de asupra și cele desgropate de sub pământ, ruine monete cu înscricțiuni și o mulțime de alte obiecte; de atunci Archeologia s'au știința despre monumentele vechi au înaintat foarte mult în alte țări. Din contra în țările locuite de maghiari și de români acea știință abia a fost cunoscută după nume înainte cu o sută de ani. În regiunile cele mai bogate de monumente, mai vîrtos de ale Romei; precum este Transilvania, Banatul Severinului și Dobrogea, s'au continuat în modul cel mai barbar nimicirea lor, nu numai de către populațiunea rurală ne dusă la nici o școală, ci chiar de către proprietarii mari trecuți prin școle, încă și de către unele guverne așa, încât uneori îți se pare că vandalismul să făcuse

înadinsu, cu scopu precugetatũ, ca dacã s'arũ putea sã se ștérgã și cea mai micã urmã a domniei romane în acesteã țeri. Numai dupã-ce cabinetulũ imperialũ din Viena luase sub domnia lui Carolu VI. mësuri vigorose pentru adunarea și conservarea monumentelorũ chiar în Viena, unde aũ fostũ transportate fórte multe, aũ începutũ și unii locuitori indigeni seși deschidã ochii și se cunoscã importanța monumentelorũ antice, nu din punctũ de vedere politicũ, ci din alũ sciinței curate și din alũ culturei practice omenesci. La noi însẽ s'a întẽmplatũ și numai atãta abia dela începutulũ acestui vécũ. Cãțiva bãrbați serioși dintre patricianii sașilorũ și ici colea cãte unũ aristocratũ feudalũ iubitorũ de sciință obiectivã scutitã de scopuri unilaterale și rezervate, s'aũ pusũ pe adunare de monumente, pe descifrarea de inscripțiuni și pe colecțiuni numismatice cu multã cunoscința de lucru și cu diligență neobositã, cu adevãratã pasiune ca unii membrii ai familiilorũ Torma, Kemény, Kun, Fodor, ș.a. Despre rezultate ne mãrturisescũ la loculũ ânteiũ colecțiunile din Sibiiũ în palatulũ Bruckenthal și cele adunate la Clușũ în museulũ transilvanũ.

În zilele nãstre și mai alesũ dela 1880 încóce s'a fundatũ în capitala acestui comitatũ în Deva o societate archeologicã compusã din membrii fundatori, ordinari, ajutãtori și onorari, cu mijlóce materialĩ prea puține, pe care însẽ le suplinesce în parte mare talentulũ, zelulũ, vastele cunoscințe specialĩ și diligența de ferũ a cãtorva membrii ai sei. Colecțiunile fãcute pãnã acumũ de cãtrã aceea societate sũntũ în adeverũ respectabile, multũ instructive pentru amicii sciinței, încãtũ acelea 'ĩ daũ dreptulũ la recunoscința publicã. Una singurã înpregiurare în cercetãrile acelei societãți ne simțimũ îndemnați a o releva cu acẽstã ocasiune, cu scopũ de a ne întelege ca bunĩ patrioți unii cu alții.

Cãți-va membrii adecã dintre cei mai erudiți ai numitei societãți archeologice se ocupã nu numai cu predilecțiune, ci și cu mare pasiune de

originea, de trecutul, de colonizarea poporului român, de drepturile pe care acesta le va fi avut s'au de care va fi fost lipsit în acésta țără.

Pentru ca se pótă ajunge la vre unú rezultatú óre-care, dênșii se îngropă în biblioteci, adună la unú locú sute și mií de citate mái lungi, mái scurte, fragmente, îndigetări, apoi le alătură, le combină, le întregescu cu o mulțime de gâciturí, bunăórá ca Roesler, ca Hunfaly etc.: cu « wahrscheinlich, es scheint, vielleicht, es ist möglich, nach meiner Meinung » și altele ca acestea, totú atâtea gâciturí și fantasií, de care eu numaí la Hundsdorfer aflasemú aprópe una sută. Istoria ínse nu se scrie cu « dacă, cu póte, cu mi se pare, nici pe placulú fantasieí ci cu date positive.

Eu credú că toți membrii societății nóstre vorú fi de acordú cu mine, dacă voiú declara la loculú acesta, că românii se simtú onorați orí când află că bărbații serioși și de bună credință se ocupă nu numaí de originea și de trecutulú lorú, ci chiarú și atunci când li se accentuéză scăderile și vițiile lorú pentru ca se li se dea ocaziune de a le cunósce și de ale corege. Din contra orí când cineva plécă din câte o hipotesă, din vre-o urmă istorică întunecósă cu tendința învederatá de a ascunde orí altera originea poporului românú s'au aí înegri trecutulú așa, ca și cândú altú poporú mái decăzutú nu s'ar mái afla pe fața pământului; atunci tendența scriitorului este învederatá elú a lunecatú și s-a rătăcitú în labiritulú politiceí militante, ceea-ce nu este permisú ca să facă nici unú omú care zice că cultivă sciința pentru sciință, eară nu pentru scopuri politice.

Aceia dintre noi carí au urmăritú în acesti zece ani activitatea societății archeologice, au ántimpinátú la unii membrii și abateri de acestea dela scopulú celú adeveratú alú sciinței; și încă uneori în modú demonstrativú și în tonú provocatoriú față cu poporulú românú mái virtosú atunci, cândú ei discută în nenumerate variațiuni vechimea nóstră în țările acestea.

În locu de a considera cestiunea puru și simplu ca o tesă istorică, eî facu din trênsa cestiune de statu.

Drepturile omenesci civile politice, bisericesci nu se mai câștigă și nu se mai perdú din cauza că cutare poporú arú fi mai vechiú saú multú mai țârziú venitú în vre-o țéră oricare. Acestú adevérú practicú și pipăitú îlú cunoscú români; arú sta înse fórté bine și archeologilorú ardeleni dacă s'arú emancipa odată de sub jugulú ideilorú feudalistice celú puținú pre câtú timpú facú săpăturí în amfiteatrulú dela Sarmisegetusa și studiază cultulú luí Mithras și alú numeróselorú divinități etnice din Dacia.

În cestiunea naționalității nóstre scriitorii din clasa celorú caracterizați mai în susú se încurcă și mai înfricoșatú. Despre originea poporulú românú curată s'au amestecată, latină orí dacă, orí slavă vorú se judece ómení carií saú nu cunoscú nimicú din limba nóstră, saú o cunoscú numai câtú vorú fi învețatú câteva cuvinte în vre-unú satú undeva. Eî nu sciú nici atâta, că zilele săptămânei pórtă la noi numele divinitățilorú Romei. Eî n'au făcutú nici unú studiú comparativú între mitologia ethnică și între credințele poporului nostru, numite superstițiuni, care înse tóte sîntú resorturí din religiunea etnică, unele conservate întocma, altele transformate în personaje creștinesci. Așa de esemplu poporulú românú în locú de Jupiter tonans, are acum pe s. Ilie, în locú de Neptunú corăbierii adoră pe sf. Nicolae.

Nici o femeie adevăratú română nu veí afla, care se nu scie de Sânta Vinere, și biserica Sânta Vineri dela Bucuresci este cea mai bine cercetatá de cătră femeí. Luí Mars íi este sacră séra de Marți, pentru-că Marțolea este rěsbunătoriú. Serbarea Joilorú dintre Pasci și Rusalií nici până în ziua de astăzi nu s'au pututú cassa în tóte regiunile locuite de români. Mulțime de serbători românesci sîntú identice în scopú și în anotimpú cu cele etnice de înainte cu dóue mií de ani. Cele mai multe datine, cerimonií, superstițiuni pe care le

vedemă observate cu rigóre la nasceri, la nunte, la îngropăciuni și după aceea la pomeni altele la secerișu, tómna la culesu de vii, le aflămă observate așa precumă se citescă în scriitorii Romei*.

Și ce sântă icónele în casa săténului română cu câtă mai vechi cu atâtă mai sacre, decâtă ceea-ce aă fostă în mií de aní . Lares et senates în tótă viața religiósă a locuitoriloră Italiei și preste totă ai gintei latine până la pëtrunderea christianismului printre popórá.

Se'și ia ostenélă archiologiiă germani, maghiari și orí-cari alții ca se studieze viața femeii antice din lumea latină așa precumă se presentă ca în scriitorii clasici într'o miie de aní până a nu fi alterată prin popóre asiatice și africane, se afle cu ce se ocupa ea în casă, pentru-ce mergea ea cu daruri, cândă la templulă Junonei, cândă la ală Venerei, și alteorí la ală Cererei. Se întrebe mai de parte, care era eminentă vocațiune religiósă a virgineloră Vestale și ce representa divinitatea Vesta.

Se între apoi în casa modestă a femeii române din oricare parte a Daciei și dacă ea va voi să stea de vorbă cu streinulă, se întrebe ce însemnéză mersulă la biserică în haine curate, odată cu prescura și cu faclia, alteorí cu părăstasă, în casurí anumite cu coliva, în Sâmbăta morțiloră cu prinóse s'aă cu câteva pâní, cu vină și cu temeia, pe care cine nu o avea o suplinea cu farina sárată; mola salsalitant, qui thura non habent, are undeva Plinius.

Tóte acestea și fórté multe alte acțiuni rituale le-aă avută popórele latine înainte cu doue mií de aní, le aă și românií astăzi, după dóue mií de aní. Societatea archeologică din Deva și cea archeologică din Temișóra voră face fórté bine dacă pre lângă marea ostenélă ceși pună la descoperirea

* Vezi cultulă păgână și creștină de Dr. At. M. Marienescu Tom. I. Serbătorile și datinele române vechi. Bucuresci 1884. Vezi și colecțiunea lui G. Dem. Teodorescu, Bucuresci 1885.

monumentelor mórte, nu'și vorü pregeta se'și împarță activitatea examinându și monumentele vii, pe care le aü cu sutele de miü împregiurulu lorü și în aceleași regiuni în care se află și dênșiü.

După-ce însë noi scimü cu toțiü, că este nespüsü de greu, ca neromâni se câștuge încrederea femeii române, s'ar cuveni ca în casuri anumite se venimü noi în ajutoriü barbașilorü cari caută informașuni în interesulu sciinșei, eară nu alte interese străine de sciinșă.

M'amü simșitü obligatü a reflecta cu acéștä ocasiune, deși fórte pe scurtü la cele ce se întemplă pe acestü pämêntü clasicü în interesulu sciinșei, cu scopü precumü credü eu, ca se pótă ómeniü face comparașune între civilisașunea antică și între cea modernă; între cultura lumei latine de odinióra și între sălbătica care a urmatü în loculü aceleia.

Arü fi mai remasü ca se atingü ceva și despre portulu românescü; în punctulu acesta înse ne aü preocupatü secsulu femeescu spre bucuria nóșträ și spre mare onóre a d-lorü, care mie mi-a remasü ca se depunü acelea spre vedere o scenă de pre columna lui Traianü, din care putemü cunósce unele porturi de înainte cu 188 de ani.

Eară după aceștea declarü ședința adunării generale deschisă spre a trece la lucrările prevézute în programă.

16 Augustü n. 1891.

George Barițiu.